

Vtorek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
„ pol leta 4 „ — „
„ četrt „ 2 „ 20 „

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
„ pol leta 5 „ — „
„ četrt „ 2 „ 60 „

Vredništvo in opravištvost je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 „ „ „ 2krat,
4 „ „ „ 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Kdo bo zmagal?

Tako vpraša, kakor dopisnik iz Prage v 1. št. letošnjega našega lista poroča, prvi česki list na trditve dunajskega ministerskega glasila, katero pravi, da je avstrijsko vprašanje le vprašanje moči, ne pravičnosti, vprašanje ali vladajo Slovanje ali Nemci. To vprašanje bomo kratko posvetili, pa takoj od kraja povemo, da imamo kot Slovanje ves in cel pogum in vse upanje; pri tem pa jako malo strahu in respekta pred nemško-avstrijsko stranko, ako je ta res zastopana v taborji „ustavovernih liberalcev.“

Kakšni so ti ustavoverni liberalci pri nas? Že 1. 1862 jih je znani velikonemški politikar Julius Fröbel dobro zaznamoval rekoč o njih: „Liberalizem jim je namen sam na sebi. Z njim se zalezejo, zalijejo v svojo polževo hišo, pa mislijo, da so tudi duha zdanjega časa seboj vzeli. Ali duh časa ostane zunaj in — jim bo s svojim črevljem od zunaj polževo hišo potrl.“

Zdanja polževo hiša jim je „ustava“ ali bolje: nemško gospodstvo. V to so se zalezli in nemiljeno zavpijejo, če se jim sem ter tam duh časa in duh Avstrije bliža, da bi jim več, prostorneje in trdneje bivališče ustvaril, v katerem bi razen njih v miru in bratovstvu tudi drugi prebivali.

Dolgo časa so mirno prebivali v svojih sedežih in nemško telo je rastlo in se je množilo. Slovanje v Avstriji vemo o tem veliko praviti. A zdaj se pa stvarca zaobrača. S strahom spoznavajo Nemci, da duh časa ni pri njih, temuč da je zbudil Slovane in narode sploh, kjer se je nemški življenjski širil, pijoče in sesajoče korenine svoje zasajal, kakor vrba ob vodi, ktere ne iztrebiš več, ako se je zarodila. In pridejo jim včasih trenotki, ko nam glasno in razločno dovolj kažejo ta svoj strah, da je z njih gosposkim bleskom in svitom pri Slovanih — proč in konec.

Ta trenotek je imel največji dunajski časopis, znana „Neue Freie Presse“, kateri so v članku 4. t. m. od straha pred duhom časa in pred Slovani zopet

enkrat karte Giskro-Herbstove stranke in nemških gospodoželjnikov na mizo padle, tako da jih vsak lahko videl.

„N. f. Pr.“ lomi roke in si za božjo voljo pred oči postavi, da je morda vendar le res, ka je „nemški svet“ podoben ostarelemu hiračoemu starcu, ki bode moral dedšino pustiti mlademu vzdigajočemu se slovanstvu? Tako se s strahom vpraša, pa takoj, vsem nesrečnim enako, išče tolažbe in jo najde. Ne, — pravi — nemški narod je še zmerom idealist, torej je mlad. Že v zibelki je dobil večno mladost. (Torej narod samih bogov!) Le eno napako, pravi, mora odpraviti. Premehke je namreč, torej mora v boji s Slovani postati resen in oster.

Ali ni to naravnost klic na boj, klic, ki se glasi z drugimi besedami: Nemec zatri, potlači Slovana, landgraf werde hart!

Precej pa se temu nemškemu Jeremiju zopet solze uderó in pravi: „Naj bo, če se res narodsko preseljevanje privali čez nas Nemce, osnovali si bomo novo domačijo onkraj oceana, v Ameriki. Ali v srce mora vsacega Nemca zapeči, če pomisli, da postanejo te krasne planjave, ktere Alpe blagoslovljajo, te reke, kjer nemške ladije plavajo, ta mesta, kjer je nemška čednost in nemška pridnost vladala, če vse to postane slovanska lastnija! Vse to ni sanjarska misel, če se pogleda, kako ruska hidra napreduje, kako se mora nemštvo umikati.“ To se ve, da so temu Jeremiju vse gore, reke in mesta, kamor je le en Nemec ali ponemčenec zašel, že „nemške.“ Mnogo naših slovanskih gor, rek in mest je res padlo Nemcem v naročje. Šteli so, da dobodo tudi te, kar jih imamo mi Slovane še. Duh časa jim je stopil nasproti. Od tod volkove solzé, ktere nam kažejo, da med ustavoverci in gospodoželjci ni posebnega poguma, niti prevelicega upanja. Torej ni čudo, če nam nočejo pravični biti, če imajo zlomljivo hišo za trdnjavo, in se bojé, da bi tudi mi pomagali zidati novo boljše.

Tako sami rinejo v svojo pogubo, sami kličejo na boj duha časa, ter namestu da bi se zadovoljili s tem, kar opravičeno imajo, česar jim Slovanje ne mislijo

jemati, vedno pevajo zastarelo in jim škodljivo: das deutsche vaterland muss grösser sein! Naj rinejo, kamor hoté, mi budimo mlado čvrsto Slovanstvo, da bode bilo boj, ktere ga nam obetajo, — in zmagalo!

Pomirjenje v Boki.

O čemer se je pogovarjalo, to se je zgodilo: podmaršal bar. Rodič se je podal v Boko kotorsko na svoje pomirljivo poslanstvo. To je že tretjič, da se je poskusilo iz Dunaja po mirni poti rešiti kotorske homatije. Kakor so časniki bili oznanili, napotil se je bil v ta namen najprej polkovnik Jovanovič. Komaj se je bilo to še v Kotoru razvedelo, raznel se je bil že vojni ogenj. Jovanovič sam je moral v boj in ranjen je iz njega komaj odnesel življenje. Za njim je prišel na vrsto gen. Auersperg. Tudi on je pomirjlive namene seboj nosil, ali on je ravno bil na potu, ko so se največje grdobije godile v Boki, požigala sela; ljudje so se obešali, ko je on potoval iz prestolice v Kotor. In še več! Gen. Auerspergu so iz rok vzeli človeka, ki mu je imel pri pomirjenju pomagati, in ga vrgli v ječo. —

Ko se je naznanilo po časnikih pomirljivo poslanstvo bar. Rodiča, zasukalo se je vse na pomirljivo stran. Boka je bila takoj vsa mirna, razen Krivošij razen Majne in Brajča, pa tudi s Krivošijani in z Brajčem začeli so se dogovori o miru. Res ko bi bilo verjeti poročilom, ki so se iz Kotora pošiljala na Dunaj, še bi treba ne bilo, da bi se podmaršal Rodič premaknil z mesta.

Ako korak za korakom pregledujemo vse, kar se je v Kotoru godilo od začetka upora pa do današnjega dne, videli bomo dve protivni si načeli v neprestrani borbi. Že od početka upora je delala ena stranka za to, da se stvari poravnajo tiho in mirno, a druga, da se s silo orožja spokoré oni, ki so po pomotah zapejlani zgrabili za orožje. Te dve stranki ste stali okolo Wagnerja že septembra meseca, ko je četnik Bizaro od ene strani podučeval kotorsko skupščino o deželni

Listek.

Nenadno!*)

(Poljski epikal Edvard Dulski, poslovenil L. G. Podgoričan.)

V majhnem, a prijaznem bivališči v tretjem nadstropji starega doma v akademijski ulici v Lvovu je bival „pan“ Josip, pravnik in akademik od nog do vrha, od vrha do tal. Imel je tam palice, sekire, za-boje i omarice na plašči, pa klobuke za tovariše, ki so ga obiskavali. Druga soba je bila malo večja; stala je v njej postelja, oblačilnica, blazinec in miza, na mizi pa so bile knjige, pisma, peresa in druga pisalna roba je na njej ležala — lepo vredjena. Nad posteljo je visel Čentochowske Matere Božje obraz, poleg Matere Božje na širokem, rudečem traku je bila pa plunka. A nij znano, ali je „panu“ Josipu krasila sobo, ali je le podoknice igral ná-njo, s kratka: Josip — akademik je gotovo poznal i čestil njé važnost. Prav pri vajšnici na omarici je stala lahka Avgustovka v železnež nož-

*) Ta povest je 1853. leta dobila prvo darilo, ki ga je bil razpisal poljski časopis: Dnevnik literarni.

znici. Kdor koli jo je zagledal, brž jo je potegnil iz nožnice in mahal z njo po zraku; za tega délj so jej rekali: „mučenica“. Vrhi tega pa je bila svitla, pri-ročuna, lahka in že z ranami posuta, odkar jo je bil prvi mojster sukal na borišči. Na drugej steni so visele lule — primerno razobésene, a v lulah so tičale cevi različnega obraza in razmerja. Razobešene so bile prilično tako, da so iméle ostrolistovo (stechpalme) podobno; deblo je bila dolga višnjava cev z jantarom in turško glavico, vrh pa majhna lula, kakor operél vršič. Ta tako imenovana „tobakarnica“ „pana“ Josipa tovarišem nij šegotala samo zavzetja, temuč bezala je tudi njih zavist. Vsi krasoljubi so mu zavidali ta srečni dovtip, to pametno uvrstitbo, véno ohranitev tega mojsterskega déla, vsega umenja, dične néžnosti in zanimljivosti. Nad oblačilnico je visélo majhno zrkalo, na oblačilnici pa so na ocvetličnem prti bile razmérno razložene priprave — potrebne moškeje toilette. Da si nij bila draga, vendar-le je bila vrédna skrbnega ogleda, zato ker je bila čista, leskeča, vtipno zložena, s kratka: celota se je bahala z redom, — ne zameri čitatelj, besédam: ugajala je rés vsakojakim zahtévam in željam, o kakoršnih se mora senjati le akademiku.

Skozi tega pokojšiča okno je bivateelj videl na majhno dvorišče, ktero je gradil visok zid, ter očem branil pogled na sosednji dom. Pred akademikovim bivališčem je bila vstopnica, za vstopnico pa je bilo pročelno, prostorno bivališče, a vhodnica je sosedavala mostovžu. Tamkaj je bil gospod X. — granatec, moški, ktere ga je bil pično zaznamoval carja Napoleona upljiv, résno bila prekrizala starost. X. je navadno véno služil tako kakor vreteno, služil od samega dolgega časa — za tega délj, ker nij imel nikakovega drugačega posla; služil je zato, ker je njegova čestitost zahtévala ne-umorno delavnost; služil veselji v družini z dostojnici; služil je prav za prav za tega délj, da bi pričakal vojsko, brezi ktere, kar je sam trdil, vojščak še svojega imena nij vréden.

Kapitanova soproga je bila blizu tridesetletna ženska, rudečega, veselega obličja. Nje nekdaž néžna postava je iméla ta čas že večje razmerje i živost, kakoršna bolj moškim pristuje; ta je kapitana takó zanimala, da jo je celó v 65. leti svoje starosti mladenski ognjeno ljubil. Gospod kapitan je bil na videz résen do svojih pokornikov, surov kaznovalec, neomajljiv v svojih sklepih; zmérom se je moški vél, zato pa

brambi, a vitez Wagner kakor se pripoveduje ni hotel po nasvetu vit. Franza ubogati Bizara in priti v skupščino, ampak je poslal polkovnika Elgera, ki je skupščinarje obdolžil za puntarje. Tudi takrat ste te dve stranki obdelavali vit. Wagnerja, ko je poslanec Vojnovič meseca oktobra osnoval skupščino v Ercegnovu, a se vit. Franz ni hotel lotiti posla in pomagati, da bi se skupščina sešla.

Potem je stopil gen. Auersperg na Wagnerjevo mesto, vešala odpravil in vitez Franz je postal pomiritelj, ali nasprotni si stranki niste zapustile Boke. Sicer bi ne mogli razumeti, kako je bil kapitan M. Jurkovič najprvo v ječo vržen, potem pa izpuščen, kako je bil v Kotoru priljubljen človek g. Peričič prognan, kako se je na Dunaji na pomirenje mislilo in kako je vit. Franz sam trdil, da za pomirenje dela, a so se vendar njegovi prijatelji in privrženci časnikaški na Dunaji in v Zadru protivili pomirjenju.

Mi nočemo na dolgo in široko popisavati teh protivnih si strank, kakor ste delali v Koterskih homatijah, samo opomniti hočemo, da je bilo treba najprej to protivnost odpraviti, ako se je hotelo s pomirovanjem priti do zaželenega cilja. Sliši se, da je podmaršal bar. Rodič zaukazal, da se mora vit. Franz iz Boke kotorske odpraviti. Mi mislimo, da je s tem odpravljena največa moč, ki pomirjenjo orivala. Ali ne moremo zatajiti dvoje sumenj: da se je to prekasno storilo in da z vit. Franzom ni še vse odpravljeno, kar je pomirjenju škodljivo.

Gosp. podmaršal Rodič pozna Boko kotorsko od kraja do kraja in obdarovan je s toliko razumnostjo, da mu ni treba od nas nauka, kako naj bi sprevidel, katerih korakov je še od njegove strani treba, da se odpravi vsaka zapreka pomirjenju. Ako je bil on prepričan, o čemur je bil vsak v Bokeljskih poslih dobro poučen človek prepričan, namreč da je bilo potrebno odpraviti viteza Franza, potem bode spoznal še druge stvari, ki so pomirjenju koristne ali škodljive. Da pa more tem lažje priti do cilja, hočemo še mi nekaj navesti.

Dokler je vit. Franz tam deloval, naj se ozremo že na prvo dobo, ko je hotel s silo orožja, ognja in vešal Bokelje pameti naučiti, ali ko je vse stavil na pomirenje, vse od prvega začetka do zadnjega konca delal je na to, kako bi red napravil na podlagi nesloge in sovraštva med raznimi srenjami, med posameznimi oddelki prebivalstva. To nam priča že meseca septembra tobožnja deputacija iz Lustice, ktero je on peljal pred Wagnerja, da bi se mu togotila in pritoževala proti Župljanom; to nam spričujejo poskušnje oborožiti Pastroviče proti Majnom in Brajčem; to dokazuje ko- nečno Ubljanom in družim selom storjena ponudba, naj udarijo na Krivosijane. Mi tega ne pišemo, da bi vit. Franza tožili, mi hočemo s tem samo konstatirati njegovo navado, da je kjerkoli je on bil po Dalmaciji, povsod z enim oddelkom prebivalstva si hotel pokoriti

so ga sploh čestili i ljubili, a njegova stotnina je bila resnično vzorna. Vrh tega je „pan“ kapitan bil tudi ljubeznjiv, znal se je priljubiti drugim, tako da ga je vsakdo kmalu po seznanji prijateljski ljubil.

Gospod kapitan je rad imel svojo soprogo, strastno jo je ljubil; ljubosumil je zaradi slehrne malosti, ali vendar-le je bila soproga zapovednica v hiši, gospod pak je poslušno zvrševal ukaze. Kapitanka si je odločila dnevni red i svojemu dnevniku je bila verna, da ko je ura bila ena, stala je že jed na mizi, gorjé pa kapitanu, če je le dve minuti zamudil. Gospod kapitan je bil že tako vajeu temu resnemu redu, da je često nalašč zamudil se kdé, samo za tega délj, da se je malo potješil s soproginim pokregom.

„Denes me, dušica moja, ne bode k večerji, pojdem k gospodu majorju. Da se zopet vidiva, gospa moja, ali ne zábi, da sem se ti oglasil, angelj moj!“

„Denes ne bodeš večerjal domá, včera j nijsi obedoval domá, zmérom imaš kakove izgovore —“ hudovala se je kapitanka in oblaček nevoljnosti jej je splaval po lepem čelu v zrak.

„Odpústi mi, le ta pot mî prizanesi, angelj moj, moram iti k tisočniku zaradi neke bojne okolnosti, si-

drugi oddelek: tako tudi v Kotoru. To pa jetudi največa rana, kar jih ima baron Rodič celiti.

Boka kotorska se je med drugimi okraji dalmatinskimi odlikovala do zdaj po složni enodušnosti vsega ljudstva. Bilo je sicer tudi tam nevrednežev, ki so si prizadevali zasejati neslogo in razdor; ali te poskušnje se nikdar niso kaj prida obnesle, in vsigdar, kader je vse prebivalstvo prišlo do dela, odmaknili so se oni nevredneži v kraj in sveta sloga vseobča je prevladala. Tako stanje zopet uvesti v Boko, to je glavna naloga bar. Rodiča. Ako on pomiri med seboj ljudi, sela in občine, ki so za časa zadnjih nemirov bili med seboj v prepiru in sovraštvu, potem bo on položil najčvrsteji temelj pomirjenju in bo zasejal seme najlepšemu napredku, kar ga more narod in kralj pričakovati od njegovega delovanja.

„Narodni list.“

Dopisi.

Iz Ljubljane, 5. jan. [Izv. dop.] Komaj je tega 14 dni, ko je mestni odbor s konstitucionalnim društvom vred na strelišči praznoval obletnico Slovincem tako malo priljubljene decemberske ustave, in že se je v mestnem zboru izlegla druga dogodba, ki Slovincem ravno tako bije v obraz. V včerajšnji seji mestnega odbora je naše sedanjemu ministerstvu privrženo mestno starešinstvo na predlog odbornika Maliča sklenilo poslati Giskra-Herbstovi stranki zaupno pismo, češ, da se vjema z nje politikovanjem ne le odbor sam, ampak da je z njo enih misli tudi vsa kranjska dežela. To ravnanje pa vendar že predaleč sega. Ali je g. Malič, ko je svoj nasvet s težavo bral iz svojega lista, pač mislil, da je večina ljublj. občinstva temu nasvetu protivna? Ali bodo poštene ljublj. meščani, katerim je še kaj mar za čast bele Ljubljane in slovenskega naroda, dopuščali, da se v imenu mesta in dežele take adrese pošiljajo na Dunaj? Ali se nikdo mestnih odbornikov ne spominja absolutnega mestnega župana Fischerja, ki je moral leta 1848. iz Ljubljane pobegniti? Kje je človek, ki bo vedel kaj povedati o zaslugah mestnega odbora za glavno mesto kranjske dežele, ako mu noče to v zasluge šteti, da se je v Ljubljani, odkar Giskri- ni aposteljni tú gospodarijo, vsaka stvar vsakdanjega življenja podražila najmanj za 20 procentov? In tak odbor zaupanje izreka v imenu vsega mesta tisti vladi, ki s slovenskim narodom ravna tako „liberalno“, kakor do zdaj še nobena ne! Čas je, da se naši domorodni možje na noge postavijo ter da mestnemu odboru zakličejo: Stoj! dosti je tvojega humbuga! Kaj bo reklo slovensko ljudstvo, kaj slov. drž. poslanci k taki zaupnici? Pregovor pravi: Kdor molči, pritrjuje! Upamo, da bo slov. ljudstvo tako ali tako izreklo svojo nezadovoljnost s tako zaupnico. A kaj bodo storili slov. drž. poslanci? Naj nikar ne mislijo, da nima zaupnica nobenega po-

cer pa bodem na migljaj zmérom poslušen tvojim ukazom.“

Gospa kapitanka nij odgovorila, temuč po kratkem molčanju se je možu obesila okrog vratu, stotnik pa je odšel s solzo radosti v očesi i krenil k majorju. Ko je bil konec ulice, ozré se še enkrat v okno svojega bivališča, od koder je stotnica vroče pozdravila svojega soproga.

Gospod kapitan jo ubere po sosednji ulici, kapitanka pa zapre okno, vzame klobuk in pahovko, zaklene bivališče, pride okrog Josipovega pokojišča, prime za kljuko, še enkrat ozré se okrog sebe in klikne skozi duri: „Ob osmih!“

„Pan“ Josip je bil prav to trenotje skončal rimskega prava paragraf o služabništvu in začel glasno brati nekov „citát“ v Julinjanu, kar začuje besedi: „ob osmih“. Kakor bi mignil, tako hitro zapisek porine od sebe in skozi duri šine na stopnice. Vse kote to trenotje preišče njegovo oko, vsako stopnico, napósled pa zagleda kapitanko, da po prvih stopnicah stopa nazvdol. Dolgo časa je gledal za njo, a ko mu izgine izpred oči, nastavi uho, da bi slišal vsaj njenega krila šum.

(Dalje prih.)

mena, nobene važnosti. Gotovo je, da te baže zaupnice kolikor toliko podpirajo sedanjo vlado in svet motijo o pravem mišljenji slov. ljudstva. Razlogov pa nimamo niti podpiru vlado, niti pustiti, da bi se po svetu sodilo, da je kranjska dežela zadovoljna z ministerstvom, ki bo, ako še ostane, skušalo znebiti se nepovoljnih deželnih in državnih poslancev. Gotovo je tudi, da nasprotniki slov. naroda, med ktere smemo brez skrbi šteti tudi mestni odbor, trdno pričakujejo, da bode ako ne prej vsaj pa v 2 letih večina kranjskega zbora zopet — nemškutarska. Izid volitev novih mestnih odborov v Kranji in Kameniku dosti jasno kaže, kako delavna je maloštevilna protinarodna stranka, in kako nedelavna pa — velika narodna. — Pristop c. kr. deželnega predsednika k konstitucionalnemu društvu gotovo ni bil brez upljiva na spočetje ministerske adrese — ker roka roko omije, nobena t e h rok pa ne — naroda. Enakih zaupnic se je bati zdaj tudi iz Kamenika in Kranja. Dokler gospodari v Ljubljani sedanji odbor, bode vedno pihal po naši deželi ministerski veter, mestni interesi pa bodo bolj in bolj zanemarjali se. Mestni odbor izvzemši enake demonstracije itak samo životari, in občinstva, ki je k poprejšnjemu zboru tako rado zahajalo v seje, pri sedanjih sejah ni videti. Pa čemu tudi, saj se v mestni dvorani ne skrbi za obstanek meščanov, ampak za obstanek ministerstva, ki je g. Svetcu odgovarjalo na njegove pritožbe — z vislicami!

Iz Maribora. ☞ [Izv. dop.] (Kdo je nemirnež? — Politiško stanje Avstrije. — Naloga slovenskih rodoljubov.) Do zdaj smo po kriku in viku nasih narodnih nasprotnikov ménili, da so samo slovenski doktorji, kaplani in pa — vsaj po bistroumnih besedah „taborskega govornika“ Brecljuna — slovenski študentje oni, ki jayni mir kalijo. Odkar pa je poslanica okrajnega mariborskega zastopa luč sveta zagledala, se je svet hudo moral pohujšati in pravičnega s tremi prižganimi svečami pri belem dnevu zastonj iščeš; imenovana poslanica državnemu zboru imenuje namreč že same ministre nemirneže (unruhestifter). O dragi moj Bórtolo! ki si to poslanico sestavil, kamo je Tvoj politiški mezeg zašel? Ako so ministri sami vže nemirneži, potem bodeš še samega boga očeta v nebesih med hudodelnike dejal, ker Ti je strnino s točo pokončal, ter ga bodeš nekega belega dne še na sodno klop spravil. Gospon Bórtolo! ali ne veš, da se svet suče, in to ne po glavi nekterih liberalskih vitezov, ampak po trdnih in nepremakljivih zakonih prirode? Tega, ki bi to tajil, biti imenoval „klerikalca“, „zatemnjača“ in bi ga ekskomuniciral; — samó slovanski narod naj ostane, kar je še nedavno bil, — „bête noire (črna žival). Taka je Tvoja viteška logika, s katero se raji pojdi solit! — Politiško stanje naše države se še tudi po novem letu v ničem ni spremenilo. Toliko je o ministerskih spomenicah znano, da je govor o federalizmu. S tem pa nikakor še ni rečeno, kako da se bode ta za Avstrijo edino rešilni obraz ustave že v kratkem vresničil. Sicer sadje na Jiskrinem drevesu že zori in bode od dne do dne bolj zorelo, dokler še ena burjica odkod ne popihne; potem pa bodo centralistično — ustavni orehi z vej rožljali in federalisti jih pobirali in povžili. Da pa Avstrija pri tej od dne do dne rastoči upornosti nezadovoljnih in med seboj se prepirajočih narodov zunanjih nevarnosti prestatí ne more, kakor tudi ne naprej životariti, „to jest faktum“. Porazumljenje mora priti, ali pa razpad. — Slovenskim rodoljubom priporočamo čvrsto delavnost v novem letu. Vsaki delaj v svojem krogu po svojej zmožnosti in po svojem nравu. Eden podučuj neuko ljudstvo ter se ves posveti temu poslu; drugi mu pomagaj s svetom in z denarjem k blagostanju; tretji mu spisuj koristnih knjig. Nobeden pa se ne zanašaj na delavnost drugih. Politični uspehi so le sad dušnega dela narodovega; in le kolikor narod v obrazovanji in v delovanji napreduje, toliko čestnejše mesto bode med narodi zasedal. Od edinih politiških kombinacij nikdar ne bomo ode beleli in obogateli!

Iz Celja, 4. januarja. [Izv. dop.] Na novaga leta večer so bili napravili odgojenci tukajšnega dijaškega

semenišča veselico, ki bo vsem, ki smo vsled prijaznega povabila gospoda profesorja Krušič-a pričujoči bili, v blagem spominu ostala. Ker še dosedaj v ovom zavodu takih veselic ni bilo, smo res prav radovedni šli gledat prve poskušnje. Že prvi govornik, Stajnik o sedmošolec, se je bil vsem pričujočim jako priljubil, kajti milo je ubiral strune narodnega pa tudi tu pa tam cerkvenega čutja v krasnem svojem govoru, razpravlja je: „kaj je domovina in kaj smo domovini dolžni?“ pa — „kaj je národnost.“ — Po govoru je prišla na vrsto gledališna igra: „Strast i krepost.“ Zapopadek te igre je sicer vzet iz okrožja dijaškega življenja, pa vendar smo se čudili, da so posamezne osebe vsaka svojo nalogo tako izvrstno rešile, ker še niso popred na odru bile; njih gibčno, raznim situacijam vedno primerno obnašanje je estetičnemu okusu kaj dobro dejalo, in priča, da so se zadevajoči prav prikupljivega, ker olikanega vedenja privadili, akoravno ni njih zibelka v gosposkih dvoranah tekla. Košar, sedmošolec, je bil dr. Slavomil; Trobaj, tudi sedmošolec, je igral Tončeta Lončiča; Jera, tovariš poprejšnih, pa Lovreta Pehana. Praprotnik, osmošolec je bil Miha Černe; Vamberger, sedmošolec, Micika, sestra Lončičeva; Peterlin, šestošolec pa Ema.

Po igri je še govoril šestošolec Sevnik v dolgem prav dobro sestavljenem govoru o Preširnu in dobi njegovi. V začetku govora je povdarjal visoki pomen pesništva sploh. Tudi mi Slovenci smo dobili pesnikov; ko je bil Vodnik utihnil, je začel Preširen svoje blaglasne žalostinke prepevati. Peval je o ljubavi, o iskrenem domoljubju. Tudi se javlja v njegovih poezijah hrepenenje po boljem svetu od tega; njegovo čutljivo in blago srce je sovražilo ovi svet, ker ne hrepeni po viši izobraženosti in kreposti, ki lika in povzdiguje vsacega človeka itd. Živahno ploskanje, ki mu je po dokončanem govoru zadonelo, je pričalo, da je tudi on svojo nalogo prav dobro rešil. Med posameznimi oddelki veselicega načrta so nas razveseljevali sami semeniški pevci s svojim res vbranim petjem; h koncu pa so še navdušeno zapeli: „Slovan.“ — Vsi pričujoči so željo izrekli, da bi se še večkrat take veselice napravile, ker so za dijake jako omikavne, pa tudi oživljajo v srcu odgojencev veselje in ljubezen do zavoda in navdušujejo k nevtrudnem prizadevanju in delovanju. Ravnateljstvo je obljubilo, tej želji po mogočnosti ustreči, pri tahih prilikah pa tudi dijakom priložnost dati, tudi znanje tujih jezikov v deklamacijah pokazati. — Slava!

Z Dolenjskega. [Izv. dop.] Pri nas zdaj vse povprek merijo železnico. Kmetje, posebne obcestni, ki imajo zaslužek od malega trgovanja in prevažanja deželnih pridelkov, malo sumljivo gledajo novega konkurenta, ki jim bo „škodoval.“ Mnogo pa jih je, ki niti ne verujejo, da bo hlapec kedaj dirjal od Ljubljane navzdol. Vse to, bojazen pred škodo ali pa malomarnost, se naravno da razlagati iz udrženega (konservativnega) značaja kmetkega. Dobro pa je, čeravno težavno delo, prepričavati ljudi da se bode po železnici naša uboga dežela v splošnosti povzdignila, ker bode nam prinesla obrtnije v večji meri. Dolenjsko kranjsko ljudstvo je bistroglovo in iznajdljivo, torej ustvarjeno za obrtnijo. Koliko različnih fabrik se bi dalo ob Krki napraviti, pa dozaj ima dolenjska stran samo eno imena vredno, ker izdelkov ni bilo mogoče prevažati. To so bili menda tudi v teoriji nekateri c. k. pašetje spoznali in na vrat na nos ceste delali. Posebno proti Krki. Ali jako nesrečni so bili. Litijski poglavar Auersperg si je Bog ve kaj obetal od ceste, ki jo je delal od Gresupljega na Krko čez skoraj dve uri dolg gozd Prestrano. Cesta je zdaj dodelana, tisoč in tisoč gold. je uboga dežela plačati morala — zdaj pa vidimo, da so proč vrženi. Zakaj po cesti raste praprot in drugo stelje, pri Boštanjki graščini jo voda zaliva, in po nji hodi k večjemu kakov — zajec po noči. *)

Politični razgled.

Cesar je zopet iz Dunaja odpotoval v Pešto.

*) Drugi del je oseben. Morali bi nam poroke za istino imenovati. Vred.

Torej je verjetno, da se je izločitev večine ali manjšine ministerstva iz vlade še odložila do sklepa adresne debate. — Med tem se je zopet vnel živ boj med dunajskimi časniki. „N. fr. Pr.“ divje okoli sebe oteplje, trdi, da je nemogoče pogoditi se s Čehi, Slovenci in Poljaki, in skazovaje, da bodo Nemci v Avstriji pogubljeni, ako se ustava spremeni, kakor večina avstrijskih narodov hoče.

Zadnja „Pol.“ je začela vrsto zanimljivih sestavkov o viši sodnji in višem državnem pravdnistvu za Štirsko, Koroško in Kranjsko, katerih prvega končuje z ozirom na v tej zadevi obstoječe razmere gledé Slovencev s klicem: „Razvidno je, da imamo tudi mi (Slovenci) svoje Wagnerje, Franze, Lapene, Alezanije itd.“ V prihodnjem listu ponatisnemo ves sestavek.

Korupcija hrvaške vlade mora biti strahovita. Mesece že to dokazuje organ hrvaške opozicije „Zatočnik“ na enem izgledu, v zadevi Lonjskega polja. Zdaj ste vzeli to stvar v roke tudi praška „Politik“ in dunajska „Zukunft“ in prinašati poročila, ki dokazujejo, da je bar. Rauch sebi in nekemu društvu na korist vedel v uradniškem „saboru“ in potem pri visoki vladi sposlovati postavu, vsled ktere se je 118.000 ljudem vzela njih prava lastnina 4000 oral zemlje in se je tem ljudem še naložilo, da bodo morali 10—11 milijonov gl. plačati, zato da se ta njih lastnina uravna in skuša vodi ubraniti, da pa svojo pravo lastnino v 25 letih brez odškodovanja zgube in da pride tako uradno zemljišče v last dežele, t. j. ogerskega finančnega ministra. Poročevalec končuje svoj spis, kterege vsacemu komur „Zuk.“ ali „Pol.“ v roke pride, živo priporočamo, s sledečim drastičnim, a resničnim izrekom: „V starih barbaričnih in železnih časih so se obešali tatovje na križe, a za naše dobe se obešajo križici na prsi — tatov!“ In vsemu temu nasproti Rauch molči in naprej deželo berači.

Iz Rima smo v zadnjem listu poročali po nemških časnikih novico, da je slavni jugoslovanski narodnjak, vladika Strosmajer med vodniki svobodoumne opozicije na koncilu. Denes dostavljamo kar se piše o tem hrvaškemu „Zatočniku“, čigar glavni vrednik, g. Miškato, je katolišk duhovnik. „Med zborskimi oči — piše Z. — sti dve stranki: svobodoumna in ultramontanska. V veri pač ni med njima razlike; ali ne zlagate se v tem, kak položaj da bi imel zbor z ene strani proti glavi cerkve, z druge proti zdanjemu državnemu društvu. Ona druga (ultramontanska) stranka bi hotela, da se papež „govoreč iz stolice (ex cathedra loquens)“ proglasi kot nezmotljiv (nepogrešljiv), pa da zbor naredi cerkvene zaukaze tudi v taci vprašanjih znanosti in državnega življenja, ki niso z vero naravnost v zvezi, in o katerih prva svoudoumna stranka misli, da tirja modrost in previdnost, da se preko njih preide. Vladika Strosmajer je kot član poslednje imenovane ud avstrijsko-ogerske pa tudi francoske škofske skupščine. Prvi pot je govoril v seji 30. dec. in sicer celo poldrugo uro, proti poslovnemu redu kateri inicijativno cerkvenemu zboru preveč jemlje in jo papežu daje. Med drugim je pobijal, da se zborški dekreti začenjajo z obliko: „Pius IX. episcopus, sacro concilio aprobante“, ter želel, da se pridržijo oblika prejšnjih zborov: „Sacra oecumenica synodus in spiritu sancto legitime congregata.“ Jasno je da prva oblika je onih, ki se potegujejo za nezmotljivost papeževo — Vladika je govoril ostroumno in zgovorno. Predsedujoči kardinal mu je enkrat v besedo segel, da se o poslovnem redu ne sme govoriti, ker je nepremeljivo ustanovljen. Govornik je ugovoril, da je od nekaj vajen govoriti po vesti in prepričanju in da bode tako dokler živi. Vtisek Strosmajerjevega govora je bil neizmeren. Čestitali so mu potem francoski in ameriški škofje. Dopisnik „Zat.“ končuje dopis: naj znajo hrvaški čitatelji, da on, ki je svoje možko prepričanje zastopal v Zagrebu, Pešti in Beču, ni se mu tudi v Rimu izneveril.

Ker se je novo francosko ministerstvo, pod nekdanj republikanskim, zdaj pa Napoleonu udanim liberalnim Ollivierom prav s težavo sestavilo, kaže se,

da niti liberalni Napoleonovci nič prav ne zaupajo novi eri, ki je v Francoski počila, kakor trdi vladni listi. — Le kar se razmere z Rimom tiče, pričakujejo francoski in nemški časniki, da bode kaka sprememba, ker je Ollivier še l. 1868 v zbornici govoril za „svobodno cerkev v svobodni državi“ in zoper podpiranje papeževe vlade s francoskimi vojaki.

Iz Španije se piše da nekateri hočejo zdaj, ko kralja od nikoder ni dobiti, začasnega vladarja Serano s kraljevsko oblastjo obdati. Vendar večina kortesov se temu upira. Tako je mogoče, da naposled republika zmaga, kot poslednji pripomoček, dasiravno ni upati, ka bi precej čista republikanska sistema obveljala, kakor jo zagovarja Kastelar.

V Berlinu imajo spremembo francoskega ministerstva za znamenje, da se bode med severonemško zvezo in Francosko ohranil tudi na dalje mir. To je menda: za nekoliko časa ali nekaj let. Predno se nemško vprašanje, zedinjenje Nemčije, reši, je boj s Francijo naravna potrebnost.

Razne stvari.

*(Anekdota iz kranjskega deželnega zbora). V 14. seji je povedal poslanec dr. Zarnik sledečo dogodbico: Bral sem v nedavno v Pekingu izšli brošurici, da imajo v Pekingu tudi državni zbor, v Šangaju pa deželni zbor in tudi trgovinsko zbornico kakor mi. Trgovinska zbornica je tam tudi volila svojega poslanca v deželni zbor in sicer moža izmed tiste stranke, ktera je v šangajskem deželnem zboru v večini. Mož, kateri je k tisti stranki spadal in kterege so volili v zbor, bil je poprej učitelj v Pekingu. Ko je bila v Šangaju volitev za državni zbor, poslali so tudi tega poslanca trgovinske zbornice v državni zbor. Zdaj v Pekingu je pa ministerstvo precej pri dohodu na njega tak vpliv imelo, da se je poslanec „stante pede“ dal od ministerstva imenovati za mandarina z 11 gumbami, kar je tam toliko, kakor pri nas dvorni svetnik ali hofrath. Vsled tega je moral ta mož z vlado držati in prestopil je k stranki, ki je pri volitvi njemu protivna bila, ki pa je bila skoz in skoz ministerska. To ga pa čisto nič ni zadrževalo, da ne bi bil prišel zopet „sans gêne“ v Šangaj v deželni zbor, akoravno so mu njegovi volilci skoraj soglasno velikansko nezaupnico poslali. Ko je prišel v deželni zbor, bil je tako nesramen, da se prisede manjšini, in večina, kateri je pred svojo volitvijo v državni zbor s seganjem v desnico svoje poštenje zastavil, da bo zmerom možato njena načela zastopal, bila je vsa obupna premišljevala, kako bi tega predrznega in nesramnega mandarina iz zbora odpravila. Pa vse pošiljanje neznano jasnih nezaupnic in pozivov je bilo za tega mandarina bob ob steno, akoravno imajo v Kini mandarinu že s 3 ali 4 gumbami navado, da mandat polože, ako državno službo nastopijo. Dadé se potem še enkrat voliti, ako imajo še zaupanje svojih volilcev. Kakor veste, gospoda moja, ta navada pa ni samo v Kini udomačena, temuč tudi po vsej Evropi in Ameriki. Ali naš poslanec šangajske trgovske zbornice ni hotel nič o tem vedeti niti čuti. Nesramno se je prav po pekingsko po koncu postavil in veličastveno rekel: Gospoda moja! jaz sem mandarin z 11 gumbami, kaj mi hočete? vse vaše natezanje je zastoj! (Gromovit smeh v zbornici.) In potem ko se zgodi, da je tudi večina v Šangaju javno mu očitala, da je besedo, roko dal, da bode brž odstopil, ako ne bode več po volji svojih volilcev delal, vse nič ni pomagalo. Potem so zbrani poslanci večine rekli: Ker se ga ne moremo na noben način znebiti, bomo še skrajno sredstvo poskusili. Parlamentarni običaji so namreč na Kitajskem mnogo bolj prvotni, predpotopni in prostejši, nego pri nas v Evropi. Sklene torej ta večina, da se ima ta nesramni mandarin čez okno vreči, in res ga po sklepu precej strežaji zgrabijo in skoz okno iz zbornice zaženó. Da je šangajska večina to zadnje in skrajno sredstvo vpo-trebila, zgodilo se je zato, ker je imela tudi, kakor letos pri nas, namestnika deželnega odbornika voliti,

in ravno tega mandarina glas je imel pri tej volitvi odločiti. V tej dvorani pa, ker Kitajci pri vsem zborovanju opium pijó, imajo v sredi svoj dimnik. In glej! ko komaj 5 minut preteče, mandarin zopet skozi dimnik v zbornico pade in obsedi na svojem starem sedeži pri peči v deželnem zboru šangajskem!! (Gromoviti smeh med poslanci). Gospôda moja, le slučajno se je potem pripetilo, da je šangajska večina za namestnika v deželnem odboru volila svojega moža! Pa tudi v kranjskem zboru se more večini kaj tacega zgoditi. Komu je bila ta Zarnikova anekdota namenjena, kterega mandarina je hotel ž njo pobožati, lahko ugane vsakdo, kdor količkaj pozna razmere kranjskega deželnega zbora.

* (Prof. dra. Gust. Lindnerja) v Celji je volilo društvo za znanstveno pedagogiko v Lipski za predstojniškega člana omenjenega, po vsej Nemčiji razširjenega društva. Tako časté izven Avstrije učenega celjskega profesorja; po imenovanju vodja za mariborsko gimnazijo bomo videli, ali ga vedó tudi avstrijski „pedagogi“ dostojno čislati.

* (Dvoboj). Okrožna sodnija celjska je obsodila uradnika južne železnice, g. D. v Mariboru na 14 dni zapora zaradi zločina dvoboja.

Tiskovna pravda „Sl. Nar.“

pred porotno sodnijo celjsko 13. decem. 1869.

(Dalje.)

Ko je g. predsednik prebral obtožene članke v 92. št. „Slov. Nar.“, zapisnikar pa „avtentične“ prestave teh člankov, dobi besedo g. državni pravdnik in od besede do besede tako-le govori: „Gospodje porotniki! Novine imajo nalogo pravične težave ljudstva vladi na znanje dati in na tako vižo pomoč prinesiti; če pa novine ne spoštujejo postav, če k sovražstvu ali črtu zoper vladu ali proti raznim narodom šuntajo, te je dolžnost vsakega poštenega in častivrednega moža in posebno vsakega porotnika, vladu podpirati in jo braniti, če „tožbo vzdigne“ zavoljo kakšnega pregreška v postavi. V današnji obravnavi imamo sploh več takih prestopov ali pregreškov v postavi in sicer v listu 92. časopisa „Slov. Nar.“ dne 7. avg., kterega izdaja g. Tomšič v Mariburgu: V dopisu iz Ljubljane dne 5. avgusta, tam se popisujejo zgodbe v Trstu in med drugim je rečeno, kaj je mestni župan dr. d' Angeli enega nagovarjal ubegniti. Po tem je rečeno, na koliko let zapora bi bil poprejšnji ljubljanski župan obsojen, če bi on bil kaj takega „sturil“. V teh vrstah so gosposke po krivem obsojene, da so pristrane, nepravilne zoper Slovence. To krivo obdolženje je po §. 300 kazenske postave pregrešek zoper javni mir in pokoj. Pri tistem popisu iz Savinske doline dne 4.

avgusta je rečeno, kaj so Slovenci po zgodovinski krivici pod oblastijo Štajersko in kaj poglavar nikdar ni hotel slovenski poglavar biti. V tem je namen zoper deželno upravo zastran Štajerske ljudstvo k sovražstvu šuntati in je po §. 65. kaz. postave hudodelstvo motenja javnega pokoja. V teh vrstah je na dalje šuntanje zoper deželni urad, zoper poglavarja Štajercev in je po §. 300 pregrešek. Dalje je rečeno: mi smo bili in ostanemo Slovenci; drugi prebivalci štajerske dežele pa so Nemci, spadajoči k onemu čudnemu novonemškemu plemenu, ki je danes prijatelj in zaveznik Magjarov in Turkov, največih sovražnikov in tlačiteljev slovanskega rodu in tu je rečeno, da ravno zavolj tega ne moremo nikdar prijatelji biti divjih Turkov, kakor tudi turških zaveznikov — Nemcev — ne; drugač bi še mogli enkrat pod nemško komando za Turke tako svojo kri prelivati in milijone plačeveti, kakor smo dozdaj vselej za nesrečno nemško politiko avstrijske vlade svojo slovensko kri prelivali in za nemške trdnjave na veliki smeh pametnih Prusov milijone plačevali. Skoz to je ne samo šuntano zoper Nemce, ampak tudi „ferordinge“ avstrijske vlade so smešno napravljene in je pregrešek po §§. 300 in 302. Pri tej priložnosti bi jaz na „cajte“ se postavil, kaj je to posebne kazni vredno zavoljo tega, da je toto šuntanje ravno za tiste kraje nevarno, v kterih so Nemci in Slovenci zmirom v najlepši prijaznosti, v najboljem miru živeli. Poglejte tiste kraje, kjer se Nemci in Slovenci vkup stikajo, ali ste slišali od kakšnega prepira, ali od kake sovražnosti zavoljo tega, da bi Nemec Slovincu kako krivico sturil? Tam je bilo zmirom v lepem redu, nikoli nismo slišali kaj takega! Pa ravno zavoljo tega, ko zmirom v časopisih šuntajo proti Nemcem, kteri nikdar niso kaj storili Slovincem, je ta sestavek posebno kaznjiv.“

Ko je potem g. tožnik prebral notico: „nemškega agitatorja“ toži jo tako-le: „Gospodje porotniki! Jaz mislim, da se že dolgo ni taka krivica „naprej držala!“ Poglejte samo štajersko deželo, pa se bote prepričali, kaj so več slovenskih uradnikov ali beamterjev na nemških tleh v javnih cesarskih službah, kakor nemških v slovenskem kraju. Pa ne samo teh služeb, tudi je več slovenskih uradnikov, ki imajo v Gradcu, na Dunaju pri ministerstvu itd., posebno pa je Čehov — ki so tudi slovenskega rodu, po vseh deželah avstrijskih raztrešeno in imajo cesarske službe; že dosti let vlada pod Avstrijo načelo, da ima vsak enake pravice, ali je Nemec ali Slovenec. Skoz to šuntanje se je krivega napravil hudodelstva po §. 65.“

Notico pod napisom „dunajske večje novine“ g. drž. pravdnik takole toži: „Skoz to je skušano grofa Beusta na posmeh prinašati in je zopet pregrešek zoper §. 300. Državna pravdnija toži g. Antona Tomšiča kot vrednika „Slovenskega Naroda“ imenovanih hudodelstev in pregreškov.“

Na to dobi zatoženec besedo in se blezo ta-

kole brani proti tožbi: „Gospod tožnik si je dolgo vrsto različnih paragrafov iz naše kazenske postave v rešto nabral, je s to rešto nekoliko časa rožljaj okolo naših glav, zdaj pa jo je meni vrgel okolo vratu in morebiti pričakuje, da se ta rešta v Vaših rokah, moške porotniki, spremeni v železno verigo, ki bi imela po tožnikovih željah v kratkem rožljati okolo mojih udov. M. p. Že to da Vas vidim tu sedeti na častnem mestu, mi je dokaz, da niste za svojo osebo še nikdar imeli nič opraviti s hudodelstvi in kakor Vas vidim, mislim, da ste se v svojem navadnem življenji z vsem morebiti več pečali kakor s kazenskimi paragrafi. Zatorej je lahko mogoče, da je tolika kopica paragrafov na mojo glavo zbranih, že Vašo sodbo proti meni nagnila. Gospod tožnik je natanko vedel, da je že sumnja hudodelstva zbuena proti temu ali onemu — dobro strašilo za vsacega poštenega človeka. Moj gospod zagovornik Vam bo kasneje razložil, da je tú g. tožnik čisto po krivem nektore paragrafe v vojsko proti meni poslal in bo že s tem dokazal, da nisem tako strašen človek, kakor Vam me je g. tožnik namalal. Jaz pa Vam bom pokazal, da je g. tožnik še v drugi stvari krivo ravnal proti meni in Vam.

V prisegi, ktero ste ravnokar prisegli v roke našemu g. predsedniku, niste nobene besedice slišali ali govorili o paragrafi, kterih brž ko ne še ne poznate; tam ste le obljubili, da hočete kot pošteni moške soditi tako, kakor boste mogli svojo sodbo opravičiti pred Bogom in pred svojo vestjo. Vsi paragrafi tega sveta Vas torej na tem mestu čisto nič ne brigajo. Namestu da Vam je torej g. tožnik tú naštel in napovedal mnogo paragrafov, mnogo bolje bi bil storil, ko bi bil poskušal Vam zadeve, za ktere tu gre, na vse strani razjasniti, tako da bi jih Vi popolnoma spoznali, da bi si mogli napraviti svoje prepričanje, svojo sodbo, ktero bi lahko zagovarjali pred svojo vestjo.

Kar je moj tožnik zamudil, hočem popraviti jaz. Govoril bom čisto mirno in trezno, govorila bo iz mene čista vest in sveto prepričanje in od Vas, m. p. pričakujem, da bo dobra beseda dobro mesto našla.

(Dalje prih.)

Listnica vredništva.

G. Šümen Brümen: Ne zamerite, v šaljivem listu bi bil Vaš humoristični spis prav na svojem mestu, v „Slov. Nar.“ si ga ne upamo tiskati, ker presega naše meje. Za „dopise“ pa prav lepo prosimo. — Znanice pozdravili — odzdravljamo v svojem in njih imenu. — G. Podgoričan v St. L. Vse po volji, list menda redno dohaja, sicer mi poroči, da se popravi; priporočam se tudi v prihodnje. Zdrav!

En koncipijent,

kteri je slovenskega jezika zmožen, se precej vzame v avokaturno pisarnico dr. Lorber-a v Mariboru. (2.)

CONCORDIA,

vzajemno-zavarovalno društvo v Reichenbergu.

„Concordia“ zavaruje proti škodi, ktero napravi požar ali tresk, tudi proti vsaki škodi, ki se primeri pri gašenju, podiranju ali izpraznjenju bodisi pri pohištvi za stanovanje, ali za gospodarstvo ali za fabrike, pri mašinah in pri spravljenih poljskih pridelkih.

Za Maribor in okolico se je glavna agentura izročila g. Ed. Krennerju.

Glavna agentura na Dunaji.

Oziraje se na predstoječe pismo mislim, da sem za sprejemanje ponudeb za zavarovanje kolikor najbolje priporočen in bom na vsako dotično vprašanje radostno odgovarjal.

Ed. Krenner^{m.}_{p.}

Pisarnica na velikem trgu v Mariboru pod kavarno „Merkur.“